

Personen met verward gedrag stichten vaak verwarring in hun omgeving.

Ook bij de politie als die op een melding afgaat. Wat treft ze aan?

Geertje Paaij praat met Joris van 't Hoff van de politie-eenheid Oost-Nederland over de training 'verwarrende personen'. 'Politiemensen leren hun stem en lichaamstaal zo te gebruiken dat geknok zoveel mogelijk wordt voorkomen.'

TRAINING POLITIE-EENHEID OOST-NEDERLAND

Verward, verwarrend, verwarring

'Het balletje is gaan rollen toen een van onze teams te kampen kreeg met opvallend veel incidenten waarbij zij geweld toepasten', vertelt Van 't Hoff. 'Bovendien is er in de omgeving een grote ggz-instelling die regelmatig onze hulp inroept bij dreigende situaties. De ernst hiervan nam toe. De teamchef zocht voor zijn mensen handvatten om te voorkomen dat situaties uit de hand lopen.'

Van 't Hoff kwam Pompeii (het expertisecentrum van de Pompestichting) op het spoor, dat een soortgelijke training had ontwikkeld voor treinconducteurs.

'Die benadering sprak me enorm aan en was het vertrekpunt voor onze 'training verwarrende personen', een term die meteen doet nadenken over het begrip verward. Politiemensen leren de toon van hun stem en hun lichaamstaal zodanig te gebruiken dat geknok zoveel mogelijk wordt voorkomen. Bij situaties die uit de hand zijn gelopen, is de centrale vraag voor een agent hoe hij weer terug de ladder afkomt richting contact en medemenselijkheid.'

Praktijkgericht

'We hebben de deelnemers gevraagd om voorbeelden van situaties waarmee zij in hun maag zaten. De trainer schrijft die op een whiteboard en vervolgens vindt er een selectie plaats van praktijkgevallen. Een ervaringsdeskundige acteur met als achtergrond ggz-cliënt speelt de bewuste

scène na samen met de politieagent die hem heeft ingebracht. Collega's zijn onder de indruk als iemand vanuit zijn eigen ervaring kan uitleggen hoe een bepaalde benadering overkomt als je de kluts kwijt bent. Dan helpt het niet als een politieagent met veel woorden uitlegt wat hij van die persoon verwacht of wat er gaat gebeuren. Evenmin is het aan te raden om met een collega over die persoon te praten omdat je ervan uitgaat dat hij het in een psychose toch allemaal niet meekrijgt. Tijdens een nagespeelde scène bood een collega zelfs zijn excuses aan en zei dat

hij misschien onhandig had gehandeld. Het resultaat moet zijn dat de gemoederen tot bedaren komen en dat degene om wie het gaat zich gehoord voelt.'

Iemand met verward gedrag kan het de politie lastig maken. Van 't Hoff noemt het voorbeeld van iemand die stug volhield dat hij burgemeester was en voor veel overlast zorgde. In de training leren agenten om duidelijk grenzen te stellen en discussies af te kappen. 'Natuurlijk is dit een totaal andere benadering dan bij iemand die suïcidale gedachten heeft.'

Landelijk getraind

Pompeii ontwikkelt een landelijk lesprogramma 'de-escalerend optreden bij verward gedrag' voor alle politie-eenheden.

Van 't Hoff: 'Tot nu toe bepaalt iedere politie-eenheid zelf de inhoud van het lesprogramma dat wordt gegeven in hun opleidingscentrum. Soms vindt een training slechts in één team plaats. In onze eenheid Oost-Nederland geven wij de training in verschillende basisteams. Maar niet ieder team kan hiervoor capaciteit vrijmaken. Als projectleider deskundigheidsbevordering houd ik de vinger aan de pols om dergelijke communicatieve vaardigheden in te bedden in de lesprogramma's van alle politie-eenheden én te onderhouden. Dat is minstens zo belangrijk als het op peil houden van onze vaardigheden in het toepassen van geweld.'

Politie mensen moeten elkaars veiligheid waarborgen en tegelijkertijd contact maken. Van 't Hoff: 'Dat zijn dilemma's waarover we dan verder praten. Hoe doe je dat? Verward gedrag kan ook onvoorspelbaar zijn. Het vraagt wel enige durf om in te schatten wanneer je beter meters afstand moet houden óf wanneer je probeert rustig met iemand te praten.'

Laatste redmiddel

De politie gaat er altijd van uit dat de ggz-instelling alles in het werk heeft gesteld om een bedreigende situatie te keren. Het inroepen van de politie moet het laatste redmiddel zijn.

'De ggz moet zorgen voor een veilig werkklimaat van haar medewerkers en eventueel maatregelen nemen. Maar natuurlijk zijn er soms situaties waarbij iemand door het lint gaat. Dan staan wij paraat. Als alles geprobeerd is om iemand tot bedaren te brengen sturen wij soms hondengeleiders. Zij zijn erin gespecialiseerd om iemand te kalmeren. Dat doen zij niet met een hond, maar met een schild. Gek genoeg ziet die persoon dan in dat hij toch niet zal 'winnen' en kan zich overgeven. Onze insteek is om zo humaan mogelijk te komen tot een oplossing.'

Ook hondengeleiders hebben onze training gevolgd en verontschuldigen zich vaker voor hun handelswijze, zodat iemand het gevoel krijgt dat hij echt wordt gehoord.'

Familie

Deelnemers aan de training krijgen materiaal uitgereikt met belangrijke informatie om goede beslissingen te kunnen nemen. Hierin wordt ook uitgelegd wat een crisiskaart is en dat daarop vertrouwde contactpersonen staan.

'In de training speelt familie nog geen rol,' zegt Van 't Hoff. 'Het kan zeker helpen om in een crisis de hulp in te roepen van een naaste. Dit is een aandachtspunt voor ons. Naasten moeten in de training een plek krijgen.'

Geertje Paaij | yn@ypsilon.org

Informatie: www.pompestichting.nl/Over-ons/Kennisdelen/